

2/2014

KNIŽNÍ ŽNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

www.sspe.cz

2/2000 Michaela
Michaela Lesařová-Roubíčková

Michaela Lesařová-Roubíčková, novoročenka, L1, 1993

NAŠI JUBILANTI

JUBILANT KAREL URBAN, PŘEDSEDA SSPE

K. Urban v Táboře, foto M. Petřík

Předseda SSPE pan Karel URBAN oslavil 22. května 2014 sedmdesáté narozeniny. Narodil se 22. 5. 1944 v Praze. Členem SSPE se stal v roce 2004 a od roku 2009 je naším předsedou. Starosti o zdárný chod našeho, někdy rozháraného, spolku s členskou základnou přes 400 individuálních členů nikdy nesetřely úsměv z jeho tváře a přátelské jednání je jeho milou vlastností. Ačkoliv se jeho hlavním sběratelským zájmem stala numismatika, dostal se k exlibris zprostředkovaně přes svoji manželku paní Marii Urbanovou, která je dcerou významného sběratele exlibris pana Jana Karáska (1915-1997) z Prahy, který byl velkým znalcem a milovníkem českého výtvarného umění a vlastnil mnoho exlibris na své jméno od významných českých tvůrců – C. Boudy, A. Grmelové, O. Janečka, B. Knoblocha, Z. Mézla, K. Oberthora a mnoha dalších. Perfektní znalost německého jazyka předur-

čila pana K. Urbana pro účast na zahraničních sjezdech v Německu, v Rakousku, ve Švýcarsku, v Belgii a rovněž pro jednání na kongresech FISAE. Stal se významným představitelem našeho spolku, jak při jeho zastupování, tak při výměně exlibris, neboť vlastní na své jméno exlibris od významných českých, slovenských, německých a belgických tvůrců.

Velice děkujeme našemu předsedovi za jeho obětavou práci při řízení spolku a přejeme mu do dalších let hodně štěstí, pohody a radosti z práce pro slávu českého exlibris. Připomínáme pouze, že náš spolek patří co do počtu členů a počtu českých tvůrců exlibris k největším na světě. Naše významné postavení se projevilo zejména v roce 1996, kdy jsme byli pořadateli dosud největšího celosvětového setkání sběratelů a tvůrců exlibris – kongresu FISAE v Chrudimi. Další příležitost k oslavě českého exlibris se nabízí v roce 2018, kdy bude slavit SSPE sto let od svého vzniku a současně bude opět pořadatelem světového kongresu

Katarína Smetanová, C3, 2010

FISAE, tentokrát v Praze. Bohužel jsme na minulé valné hromadě vyslechli rozhodnutí pana Karla Urbana, že nebude na příští valné hromadě v roce 2015 kandidovat na místo předsedy SSPE. Zbývá otázka: kdo z našich členů bude prezidentem FISAE v dvouletém období před kongresem FISAE v Praze?

Výbor a členové SSPE

Účastníky letošní valné hromady SSPE jsem již informoval o svém rozhodnutí v příštím roce nekandidovat na místo předsedy spolku. Rád bych prostřednictvím Knižní značky informoval o mém rozhodnutí i ty členy spolku, kteří se letošní valné hromady nezúčastnili. Časově náročné privátní zatížení spojené s častým cestováním mně nedovoluje plnit povinnosti předsedy SSPE tak, jak by bylo potřeba.

Předpokládám, že deset měsíců do valné hromady 2015 je dostatečně dlouhá doba, ve které lze nalézt nového předsedu SSPE pro další volební období.

Karel Urban, předseda SSPE

JUBILUJÍCÍ DOMINIKA SCHÖNOVÁ

Dominika Schönová se narodila 9. 4. 1954 v Praze. Po ukončení základní školy byla přijata do Trnkova studia krátkého kresleného filmu jako animátor, spolupracovala na francouzském filmu *Divoká planeta*. Střední grafickou školu v Praze (Hellichova) absolvovala v letech 1971-1975 (obor grafika u prof. Istlerové, akt u prof. Bubeníčka, sazbu u prof. Blažejce). Dále studovala v letech 1975-1981 obor knižní ilustrace na VŠUP v Praze v ateliéru prof. Sklenáře.

Věnuje se volné grafice, olejomalbě a knižní ilustraci. Používá zejména originální techniku tisku z hloubky a často su-

Dominika Schönová, C4+C7, 2009

chou jehlu v kombinaci s mezzotintou, dále lept a mědirytinu. Zabývá se také tvorbou exlibris a komorní grafikou.

Kompletní realizaci (opracování desek, vlastní rytinu, tisk v barvě a zalisování) provádí sama. Její práce můžete nalézt ve sbírce v Chrudimi a v soukromých sbírkách doma i v zahraničí.

Její další oblíbené obory jsou knižní dětská ilustrace (publikace *Exotické ovoce*) a vědecká kresba. Okrajově se věnuje tvorbě oděvních doplňků (úpletů, šál) a šatů. Pracuje s přírodními materiály, nejvíce s vlnou a kůží.

Dominika Schönová je svým dílem zastoupena v mnoha stáních a soukromých sbírkách jak doma tak i v zahraničí. Uspořádala řadu samostatných výstav a zúčastňuje se kolektivních výstav. Výstavu k jejímu životnímu jubileu uspořádala Městská galerie U Zlatého slunce v Týně nad Vltavou. Autorce přejeme hodně dalších tvůrčích úspěchů.

Marie Hanušová

JUBILUJÍCÍ MICHAELA LESAŘOVÁ-ROUBÍČKOVÁ

Michaela Lesařová-Roubíčková se narodila ve výtvarnické rodině. Její rodiče Miluše

a René Roubíčkovi jsou světově uznávaní sklářští výtvarníci, jejichž práce je proslavily na řadě nejprestižnějších výstav a setkávání. Není divu, že i Michaela si zvolila výtvarné umění jako svoji profesní náplň života, jen místo skla je jejím hlavním projevem grafika.

Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze absolvovala v r. 1973 (prof. J. Novák, K. Svolinský a Z. Sklenář). Její profesní činnost je velmi široká: věnuje se volné a užité grafice, ilustraci, kresbě, malbě, tkání, šperku, sklu a objektům z různých materiálů. Je členkou SČUG Hollar a členkou SSPE.

Její grafické listy jsou nezaměnitelné jak obsahem, tak i barevností a tvarem. Hlavní technikou je suchá jehla, kterou často kombinuje se slepotiskem nebo monotypem. Neustále experimentuje s úpravou desek; pravoúhlých grafických listů má málo, často se jedná o desky různě vykrajované a provrtávané, takže konečný obrázek je nečekaně zajímavý a vždy obdivuhodný. K tomu přispívá i barevnost, která je komplikovaná, ale vždy nevtíravá, lahodící oku.

Protože si svoje listy většinou sama tiskne, zkouší nejrůznější barevnost a není výjimkou, že objednavatel dostane 100 listů svého exlibris, kde je každý jinak barevný. Kombinace s monotypem vzniká při tisku buď nanášením barvy na nerytou plochu desky nebo různým překrýváním desek nebo i jedné desky přes sebe. Grafická technika suché jehly i následný tisk vyžadují velké úsilí a při subtilní postavě autorky je zvládnutí těchto prací obdivuhodné. Snad proto se věnuje i barevné litografii, kde připravuje kresbu na kámen a tisk je realizován v litografické dílně ve spolupráci s litografem.

Náměty jejích grafických listů jsou pře-

vážně ironickými nebo poetickými pohledy na všední věci kolem nás, ale nevyhýbá se ani vyjádření k aktuálním problémům lidstva, k životnímu prostředí nebo k morálním zásadám.

M. Lesařová-Roubíčková, C4+C5+S, 2010

Ve svém uměleckém životě získala řadu ocenění u nás i v zahraničí, je zastoupena ve veřejných i soukromých sbírkách a je možno říci, že je úspěšnou výtvarnicí.

Narodila se 19. dubna 1949, takže v dubnu oslavila neuvěřitelné 65. narozeniny. Neuvěřitelné zejména pro svůj mladistvý zjev i postavu. Je matkou tří dětí; dvou dcer a syna Petra, který ve šlépějích svých prarodičů studuje Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Kamenickém Šenově.

Na závěr mi dovoluje osobní vzpomínku. S grafikou Michaely Lesařové-Roubíčkové jsem se poprvé setkal před téměř čtyřiceti lety snad na její první samostatné výstavě ve Volyni a krátce nato při příležitosti výstavy v tehdejší Galerii mladých v Mánesu

i s ní samotnou. Od té doby jsme dobrými přáteli nejen s ní, ale s celou rodinou. Krátké období jsme spolupracovali i profesně, tisknul jsem její suché jehly se snahou dodržovat její vlastní postupy. Jsem opravdu rád, že jsme se poznali, a stále obdivuji její práci.

Zdeněk Šíma

JUBILAT DR. NORBERT HILLERBRANDT

16. května 2014 se dožil sedmdesátý významný rakouský sběratel dr. Norbert Hillerbrandt, vídeňský rodák, který dlouhá léta působil jako notář v Horním Rakousku. Sběratelství exlibris se intenzivně věnuje od roku 1970 a ve středu jeho zájmu byla a je zejména tvorba širokého okruhu současných evropských umělců. Od samého počátku se intenzivně věnoval rovněž umělcům českým a je jen málo jeho současníků-umělců, kteří pro něj exlibris nevytvořili, a protože umění skutečně rozumí, patří listy jeho portfolia k těm nejpozoruhodnějším. Jeho sbír-

ku jsem neviděl, ale její česká část patří pravděpodobně k největším mimo naše území. Dr. Hillerbrandt náleží ke generaci starších Rakušanů, jejichž představiteli jsou: dr. Ottmar Premstaller, Susanna Kolar nebo dr. Anna Lerperger, kteří pro české exlibris mnoho znamenali při šíření českého umění v zahraničí v době, kdy se do kapitalistické ciziny mohla podívat jen malá část našich sběratelů, a kteří o českém exlibris v zahraničí také publikovali. S mnohými našimi umělci spojovali a spojují dr. Hillerbrandta přátelské vztahy; blízkými mu byli Josef Liesler, Jaroslav Hořánek a Oldřich Kulhánek a stále jsou např. Vladimír Suchánek či Karel Šafář. Dodnes je dr. Hillerbrandt pravidelným účastníkem našich sjezdů a jako jeden z mála zahraničních členů pravidelně jezdí i na spolkové valné hromady. Velmi si rozuměl s dr. Ivo Prokopem, s nímž vypil v Praze i v Rakousku mnohou číši dobrého vína.

Norberte, nehleď na přibývajícím léta! Srděčně ti přeje vše nejlepší a bohaté a vzácné přírůstky do sbírky.

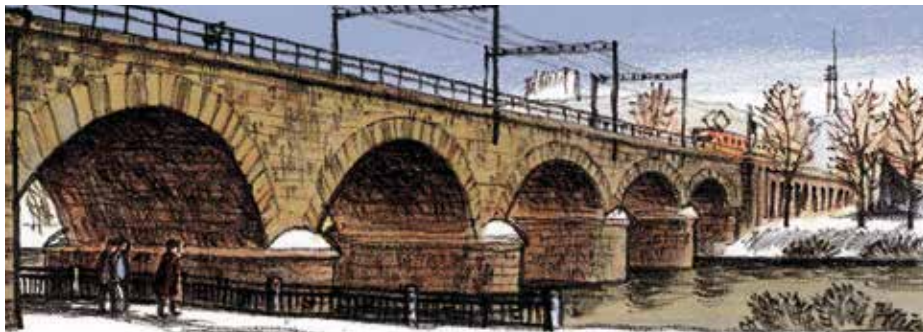
Milan Humplík

Josef Liesler, L1/3, 1980

PRAHA JIŘÍHO BOUDY

Od 4. prosince 2013 do 18. května 2014 se konala v Muzeu hlavního města Prahy výstava **Praha Jiřího Boudy** s podtitulem **Po vodě, po souši a po kolejích**. Měla končit již v únoru, ale pro velký zájem byla prodloužena do května. Nádherná výstava! Bouda v plné kráse, tak jak jej známe. Sál plný převážně větších litografií, převážně s železničními náměty, ale i s Prahou, zejména na malých formátech, s exlibris a novoročenkami a volnými listky. Jiří Bouda před nástupem vojenské služby si udělal šestitýdenní kurs signalisty a jistý čas potom pracoval

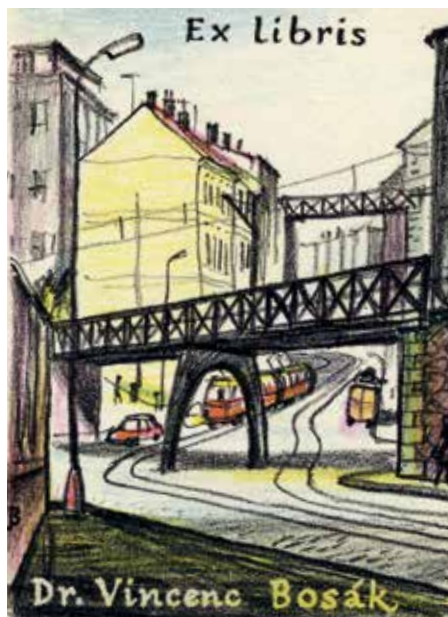
Jiří Bouda, Negrelliho viadukt v Praze, L1/5

v této funkci na nádraží v Praze-Bubeneči. To se také na výstavě vícekrát vyskytuje, dokonce na dvou časných olejomalbách z roku 1962 a 1964. Připomeneme si též „nešťastné“ a architektonicky pozoruhodné nádraží Praha-Těšnov, dříve Denisovo, které musilo ustoupit severojižní magistrále, dokonce i na dvou rozměrnějších mědirytinách. Také Masarykovo nádraží v Hybernské ulici. V samostatné vitríně byla k vidění i kompletní Boudova nádražká uniforma spolu s jím ilustrovanou knihou Pohádky přednosty Drahoráda od Roberta Drozdy (Říčany 2013). Nenápadné viadukty, nezajímavá kolejiště, nudné nádražní kouty, budky a nástupiště, vše se najednou v Boudově podání zjasní a stane krásným a zajímavým. Stejně jako pražské mosty, kterým byl věnován celý panel. Návštěvník si mohl také zatočit válci informujícími o jízdních řádech z roku 1934, s dobovými reklamami restaurací a hostinců.

Na velkém fotografickém panelu byla připomenuta práce manželů Jany a Jiřího Boudových na Langweilově modelu Prahy. Model byl rozebrán a ukryt před Němci ve sklepích trojského zámku, a pak v roce 1950 předán Národním muzeem do majetku Muzea hlavního města Prahy v nedobřím stavu. Boudovi jej v letech

1962 až 1969 zbavili prachu, vyrovnali pokroucené části, doplnili chybějící a podle potřeby barevně osvěžili, takže o rok později mohl být v muzeu v jednotlivých částech vystaven a později již upraven jako celek. Což trvá dodnes.

Kdo nevěděl, co je to litografie, pěkně česky nazývaná kamenotisk, seznámil se s litografickým kamenem s provedenou kresbou, jejím otiskem a veškerým po-

Jiří Bouda, L1/5, 1974

třebným náradím ve skleněné vitrině. Opustíme na chvíli ale nádraží a vlaky a využijme příležitost k vyslovení něčeho obecnějšího k Boudovu dílu vůbec. V Boudově grafice je přítomna jakási prostá a nelíčená krása a úžasná pohoda. Někomu by se mohlo zdát, že nemůže být nic snazšího než „nakreslit“ nádraží či koleje nebo zobrazit kostel, kostelík, „nějakou“ budovu, domek či chatu. Třeba by se mu to i do jisté míry zdařilo, ale v Boudově tvorbě je něco navíc. To, co dělá umění uměním a co se nedá popsat a vysvětlit. Prostě je to tam a dá se to jen vnímat. Grafické techniky se lze asi dokonale naučit, ale umění ne! Je cítit, že vše, co Jiří Bouda zobrazuje, má rád, miluje to, a že tvoří srdcem.

Josef Chalupský

MALÍŘ POHODY A RADOSTI

(osobní vyznání Jiřímu Boudovi k 80. narozeninám)

Mistr slova Bohumil Hrabal kdysi o jednom umělci napsal, že má dvě lásky: buben a malování. Dovoluji si pana spisovatele trumfnout a všem přítomným sděluji, že Jiří Bouda, akademický malíř a grafik, má lásky tři.

Tou první jsou vlaky a vše, co k nim náleží. Zbožňuje krásné lokomotivy, ty staré i současné, je nadšen malebnými nádražními s rozkvetlými muškáty v oknech, rád zvedal plácačku výpravčího, když se ve službách železnic pohyboval, a toužebně se dívá na lesklé linie kolejí vedoucích kamsi do neznáma, za dobrodružstvím vzdáleným či blízkým.

Ta druhá láska - cestování – s tou první úzce souvisí. Vlaky ho odvážely do vzdálených zemí, letadla zkracovala cesty za dobrodružstvím, aby mohl obdivovat a objevovat vše, co zajímalo jeho ducha.

Nejraději však, zvláště v poslední době, sedává na kolo, staříčkého favorita, nové nějak nesedí jeho naturelu, a sám, většinou sám se vydává na dlouhé cesty, aby nacházel zázračná zákoutí, tichou krajinu bez člověka, gotická městečka, staříčké křivolaké uličky, vinice s vinařskými usedlostmi, nabízející voňavý lahodný muškát. Z Prahy do Compostely v roce 2003 našlapal 3557 km a o rok později si zopakoval jinou trasu z Compostely do Prahy. Teprve třetí putování po Evropě vyvrcholilo dramatem doslova před branami Paříže. Pád z kola, polámaná pánevní kost a zpáteční cesta do Prahy v novém dopravním prostředku, který doposud nevyzkoušel. Sa-

Jiří Bouda, L1/5, 1996

nitka a v ní vyhřívané pískové lože v jakési bedně, podobné truhle. Věřte – nevěřte, po uzdravení začal malíř opět pokoušet štěstí, i když nutno připustit, že cesty zkrátil na minimum.

Tou třetí, největší láskou, spojující obě předchozí v jeden celek, je kreslení, malování a grafická tvorba. Při cestování tu- i cizozemskem nikdy nejezdí bez pracovních deníků, skicáků a malířských pomůcek. Zapisuje nejen zajímavé dojemy, ale přímo v plenéru na místě kreslí prvotní záznamy, skici a hotové kresby, z nichž po návratu do rodinného hnízda na Hanspaulce vybere ty nejzajímavější pro budoucí zpracování v litografických dílnách. Tiskaři jsou připraveni vytisknout z velkých kamenných desek, na které přenáší zajímavé motivy, grafické listy, které po několikerém projití litografickým strojem získají závěrečnou podobu. Zrodil se nový grafický list. Na jednom je vlak na železniční trati, projíždějící mezi skalami, jindy spodobnil lidičky v Lovosicích, odcházející po práci od vláčku do svých domovů, a do třetice nakreslil řepnou kampaň na Podřipsku. Jemná ironie: hromady složené řepy a velká sopečná kupa hory Říp v pozadí. Jiří si rád zašpásuje, trefně a výstižně, někdy i slovně, žel není to příliš často. Na jiném grafickém listě spodobnil mlhu na horách a sebe (určitě je to Jiří, nikoho jiného by ta psota z chalupy nevyhnala), jak jede kamsi za dobrodružstvím.

Ve Francii navštívil vinařský dvůr a kresbu spojil s ochutnávkou bílého vína, podle kanálu Du Midi spojujícího Středomoří s Atlantikem byla cesta trnitá, i když zdánlivě rovná. Jenže kořenky platanů z ní udělaly drncající roletu. Podíváme se ještě do Benátek: asi je na turisty ještě brzy, tak gondoly odpočívají a je tu podivuhodný

klid. Z Francie můžeme putovat do Itálie, Španělska či Portugalska, a pokud nám nevádí studené moře, podíváme se do Warnemünde, ale tam se raději dlouho nezdržíme; ledová voda zebe i na dálku.

Vraťme se do Čech. Desítky motivů zpracoval nejen na volných listech, ale i pro sběratele drobné grafiky, exlibris a novoročních gratulací. Mají svůj půvab a získaly si mezi objednateli velkou oblibu.

Akademický malíř Jiří Bouda na všech svých listech dovede nejen mistrně realisticky zachytit atmosféru krajiny, města i obyčejné kavárničky či prosté hospody, ale všem listům vdechuje pohodu a báječnou náladu, je přesným dokumentaristou současného světa i věcí – budov, nádraží, mostů a celých vesnic, které mizí z krajiny. Je dokumentaristou naší krásné Prahy a Dejvice i Bubeneč mu obzvláště přirostly k srdci. Když v roce 1959 ukončil své vzdělání na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze v ateliéru profesora Karla Svolinského, určitě neměl představu, že mu jeho grafické listy a ilustrace zajistí tak veliký úspěch a oblibu mezi obdivovateli, sběrateli a milovníky umění. Myslím, že profesor Svolinský by mu na dnešní výstavě upřímně blahopřál k dosaženým výsledkům a my se můžeme jen přidat. Vydali jsme se spolu s ním na cestu z Dejvic (první grafický list) a došli až na konec světa (kresba Maják v Portugalsku), určitě to nebyla nudná pouť a možná, že si ji po zahájení znovu zopakujete.

Praha, Písecká brána, 5. 5. 2014

Karel Žižkovský

Grafik, malíř, ilustrátor a tvůrce poštovních známek Jiří BOUDA se narodil 5. 5. 1934 v Praze. Je absolventem Státní grafické školy a VŠUP v Praze (1954-1959, K. Svolinský). Je členem SČUG Hollar a čestným

členem SSPE. V letech 1956-2008 vytvořil 1079 exlibris (Hlinovský, J.: *Soupis exlibris 1956-2008, SSPE 2009*) a přes 600 novoročenek (Prokop, I.: *Soupis novoročenek 1956-1992, SSPE 1992*) barevnou litografií, dřevorytem, ale i v technikách z hloubky; mezi českými sběrateli patří dnes k nejoblíbenějším tvůrcům exlibris. Zobrazuje historii a současnost dopravy, zejména kolejové. Z architektonických dominant Prahy a regionů často vytváří soubory exlibris a grafik. Za tvorbu exlibris získal řadu ocenění: Pardubice 1990, Chrudim 1992, Jičín 1993, Praha 2000, Chrudim 2005.

LEGENDA Z OLOMOUCKA

Malíř, grafik a vysokoškolský pedagog František Bělohlávek se dožil 11. května 2014 devadesáti let.

Na Moravě žije jen málo umělců, kteří by v kulturním povědomí výtvarně orientovaných současníků mohli Františka Bělohlávka zastínit. Narodil se 11. 5.

1924 v Novém Rychnově u Tábora a před příchodem do Olomouce žil a studoval v Praze. Graduoval v roce 1949 na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze pod odbornou péčí Cyrila Boudy, Martina Salcmána, Karla Lidického a dalších profesorů. Od roku 1951 působil na katedrách Pedagogické a Filozofické fakulty Palackého univerzity v Olomouci pro obory ornamentika a věcné kreslení. Bělohlávkovo dílo je podivuhodně rozsáhlé, mimořádně obsažné a zasahuje do několika výrazných uměleckých oblastí. K Bělohlávkovým doménám patřila po celá desetiletí grafika, knižní grafika, plakátová tvorba, malba a tvorba pro architekturu. V grafické tvorbě umělec preferoval dřevoryt a linoryt. Obě techniky mu umožňovaly zhodnotit krásu přesné linie. Jeho grafika se stala doma i v zahraničí vyhledávaným sběratelským fenoménem a ozdobou sbírek. Úspěchy slavila i Bělohlávkova knižní grafika, a to navzdory tomu, že autor vstoupil do knižní produkce jen několikrát, a to vesměs jen v krajském nakladatelství. Pro sběratele vytvořil přes 30 exlibris a četné novoročenky dřevorytem, linorytem a mědirytinou.

Největšího ohlasu se však dočkala Bělohlávkova plakátová tvorba. Byla naprosto dokonalá v plošné kompozici, těžila z Bělohlávkova příslovečného citu pro písmo a funkčně se dokázala ztotožnit s jevištní inscenací, o níž vypovídala. Výtečná olomoucká Thálie šedesátých let našla v Bělohlávkovi geniálního grafika. Není divu, že tehdejší Bělohlávkovy divadelní plakáty jsou dodnes ceněny jako umělecky nejkvalitnější užitá grafika olomoucké provenience.

Malba, již se František Bělohlávek věnoval v posledních letech nejvíce, umožnila

František Bělohlávek, X2+X3, 1958

umělci netušené návraty do dětství. Především tím, že si v nich pro sebe i pro diváky evokoval svět vlastního raného dětství a mládí, svět tehdejších klukovských her a dětských zábav. Sám sebe vnímá s nadhledem a úsměvně je jeho tvrzení, že české umění o nic podstatného nepřichází, když už zvolna přestává malovat. Štětce v ruce Františka Bělohlávka byl veden především srdcem. K radosti jeho přátel mu stále ještě tluče.

Letos devadesátiletý malíř a grafik František Bělohlávek byl oceněn Cenou města Olomouce v roce 2003 za výtvarné umění. Ukázkou tvorby si můžete prohlédnout na stránkách: magic-exlibris.webgarden.cz

Pavel Vlček

ÚSPĚŠNÝ ÚSTECKÝ JUBILANT

Čestné uznání za třetí místo v sekci neitalských výtvarníků v 7. mezinárodní soutěži exlibris Biblioteca di Bodio

Lomnago získal 12. 4. 2014 za exlibris Král Lear, ústecký výtvarník, grafik, malíř a ilustrátor Michal Novák. Narodil se 13. 4. 1959 v Žatci, takže to byl vlastně malý dárek k jeho 55. narozeninám.

Původně autodidakt, je dnes členem Unie výtvarných umělců ústecké oblasti a Asociace volné grafiky. Prosadil se záhy jako samostatný designér-grafik v užité i volné tvorbě. S oblibou vytváří grafické a ilustrační cykly: *Musica judaica* (1992), *Hudebníci - portréty* (1993), *Appian Way* (2003), *Anatomie klauna* (1997), *Harmonie života* (2004) a *Rudolfínská Praha*. Jeho skvostné grafiky pečlivě vytištěné samotným autorem v nízkém počtu číslovaných listů svědčí o úporné snaze po preciznosti a profesionální dokonalosti. Je maximalistou i za cenu opakovaných zkoušek, nátisků a nekompromisního vyřazování nepovedených listů. Volí náročné kombinované techniky, nespokojí se s bravurně provedeným leptem, ale pro zesílení či zjemnění účinku zvoleného námětu přidá ještě mezzotintu nebo akvatintu či všelijaké rulety. Nezřídka je součástí grafiky i ručně psaný text, citace či verš. Kvalitní ruční papír je pro Michala stejně vznešeným a důležitým materiálem jako pro malíře dobře připravené plátno pro olejovou či akrylátovou malbu. Jako ilustrátor si vyzkoušel vedle akvarelu a lavírované kresby s oblíbenou sépií také koláž. S velkým ohlasem se setkaly jeho celostránkové ilustrace ústeckých pověstí a pohádek v knize *Labská královna* (1996) a 1. místo na výstavě *Tourpropag* získala jím vypravená kniha *120 let Muzea Ústí nad Labem* (1996). Své práce začal intenzívně vystavovat až mezi léty 1989-1990, poprvé na státním zámku Duchcov. V tuzemsku do dnešního dne uskutečnil 7 galerijních prezen-

tací a samostatné výstavy v Hradci Králové, Chrudimi a v roce 2008 na zámku v Častolovicích s arcimboldovskou tematikou. Obeslal okolo dvaceti soutěží a zahraničních přehlídek či společných výstav (Wien, Pescara, Torino, Maastricht, Tegernsee, Krakow, Malbork, Ostrów Wielkopolski, Barcelona, Québec).

V posledním desetiletí se věnuje malbě, což naposledy zúročil v roce 2011 v nově otevřeném Muzeu města Ústí nad Labem svou kolekcí obrazů na výstavě Krajinou netušených krás. Dostal několik příležitostí spolupracovat na realizacích v architektuře (např. Přelouč - malba na dřevě, logo pro hotel Ostrov).

Letošní ocenění autora, tentokrát za exlibris se shakespearovským námětem, není náhoda ani první mezinárodní uznání. Premio accademia exlibris-Bologna obdržel v Itálii již v roce 1991, další poctu pak v Torinu.

M. Novák, C3+C4+C5+C7, 2014

Přejeme ústeckému oslavenci pevné zdraví a tvůrčí elán v roli experimentátora a hledače nových výrazových prostředků a typografických a reprografických postupů včetně počítačové grafiky.

Jiří Ort

CENTENARIUM JANA PROUSKA (18. 2. 1857 - 2. 7. 1914)

Před 100 lety ve věku 57 let zemřel v Turnově malíř, ilustrátor, etnograf, sběratel a soupevník zakladatelů moderního českého exlibris Jan Prousek. Byl přítelem M. Alše, osobně se znal s Jozou Uprkou, Zdenkou Braunerovou, A. Kalvodou, H. Schwaigrem, V. Strettim, A. Muchou a dalšími mladšími tvůrci knižní grafiky. Ve svých dvaceti letech se zapsal na AVU v Praze, když ukončil předčasně svá studia na pražské reálce. Na akademii se zdokonaloval v kresbě, výjimečně kopíroval známé obrazy mistrů. Obdivoval Mařáka a Chitussiho, zaujala ho i malířská tvorba B. Knüpfera. Brzy se prosadil jako ilustrátor časopisů Květy a Světozor. Pokoušel se i o větší olejomalby na plátněch - zvláště když se rozhodl s Vojtě-

chem Bartoňkem obeslat výroční výstavu Krasoumné jednoty v roce 1886.

Nejhodnotnější jsou přeci jenom jeho kresby z lidového venkovského prostředí. Tím se podobal Mikoláši Alšovi, včetně toho, že pro nespokojenost se způsobem výuky na pražské akademii, odtud oba odešli. Prousek roku 1879 odešel na akademii do Vídně a na Mařákovu radu také do Salcburku a poté do Mnichova. Své putování za uměleckým vzděláním ukončil v Karlsruhe. Z té doby pochází řada krajinářských studií.

Po návratu ze zahraničí opustil Prahu a vrátil se na rodné Turnovsko. Zde začala jeho národopisná dokumentační činnost v Pojizeří, kde za přispění matky ve svém domě U Českého granátu shro-

máždil rozsáhlé umělecko-historické sbírky. V plenéru maloval a kreslil různé objekty lidové architektury. Cenné jsou jeho ilustrace pro Sedláčkovy Hradky, zámky a tvrze království Českého a kresby pro Šimákovy Severní Čechy, které vyšly v roce 1905 jako XII. díl Ottových Čech.

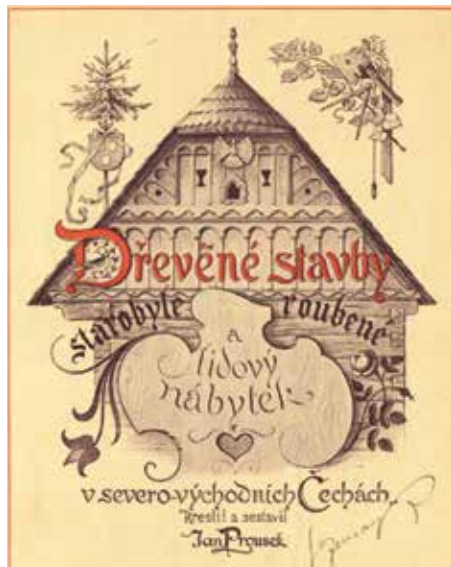
Organizátorská a spolková činnost na malém městě jej málem pohltila - stal se členem Sokola, ochotnických a vzdělávacích institucí, spoluzakladatelem turnovského muzea (1886), zakladatelem uměleckého sdružení Turnovské dílo, pořadatelem řady výstav, turistických akcí, výletů a besed atd. atd.

Na Pojizeří a do Českého ráje přivedl řadu výtvarných českých umělců, několik Jihoslovanů, významné osobnosti z Polska, Ruska, Itálie a vzdálené Ameriky. Do Turnova za ním dokonce přijel i známý anglický ilustrátor Walter Crane, kreslíř London News, či spisovatel James

Baker, autor anglické knihy Obrázky z Čech.

Jako horlivý vlastenec, ochotný ke spolupráci na každém sebemenším smysluplném úkolu pro „věc národní“, neodmítal drobné výtvarné práce pro sokolské jednoty (kreslil návrhy plakátů, pamětní desky, pozdravné adresy, gratulace a novoročenky). V zachované korespondenci z pozůstalosti je zmínka o návrhu knižních lístků pro veřejnou lidovou čítárnu Jednoty Sokolské a pro svou maminku - vlastenku Ludmilu Prouskovou-Řezníčkovou. Tisk se patrně nerealizoval. Jeho lavírované kresby, litografické pohlednice a zinkografické tisky lidové architektury však nejsou dodnes zdaleka zhodnoceny.

Nehynoucí zásluha Prouskova se týká spolupráce na přípravě a realizaci Jubilejní zemské výstavy v Praze roku 1891 a následně jeho osobitého přínosu pro Národopisnou výstavu československou

v roce 1895. Už za pražských studií se sblížil s družinou mladých architektů, kteří ho seznámili s arch. Františkem Schmoranzem, ředitelem UMPRUM.

V době příprav projektu České chalupy obnovil tyto styky a nabídl pro inspiraci arch. Antonínu Wiehlovi a Janu Koulovi své kresby statků z Pojizeří. Řada prvků byla skutečně použita a stavebně realizována.

V době konání výstavy vyšla jeho jediná, dnes velmi vzácná kniha Dřevěné stavby starobyle roubené a lidový nábytek v severo-východních Čechách. Vydalo ji v roce 1885 Šimáčkovo nakladatelství v Praze. Autor sem zařadil své nejlepší kresby a také dokumentární snímky fotografa Jana Šimona.

Vedle výtvarné výzdoby novostavby turnovské sokolovny z r. 1898 ve Skálově ulici jde o nejvýznamnější tvůrčí počín, který po sobě Jan Proušek zanechal. Přídomek „umělec českého domova“ mu plným právem náleží.

Jiří Ort

VZPOMÍNKY NA JUBILANTY

Petr DILLINGER, malíř, grafik, ilustrátor a výtvarný pedagog se narodil 17. 9. 1899 v Českém

Dubu a zemřel 24. 4. 1954 v Praze. Byl absolventem Umělecko-průmyslové školy (prof. F. Kysela) a AVU v Praze (prof. M.

Petr Dillinger, Pohled na dominanty Brna z Červeného kopce, C3, 1941

Pirner a M. Švabinský). Mezi lety 1922 až 1954 vytvořil dřevorytem, leptem a v zinkografii téměř 200 exlibris. Početná byla rovněž jeho tvorba novoročenek a další příležitostné grafiky. Byl členem SČUG Hollar. Vytvořil si vlastní nezaměnitelný výtvarný rukopis, který nás přivádí do romantické, snivé nálady s dávkou nostalgie a odevzdání, a to jak v zobrazování krajiny, tak při zobrazování osob. Velkým propagátorem díla P. Dillingera byl jeho syn Ivan Dillinger (1941-2013), který dokázal uskutečnit velké množství výstav svého otce na různých místech v České republice, obvykle tam, kde nalézal, někdy shodou okolností, jeho otec motivy pro svoji tvorbu. Návštěvníci se tak mohli seznámit s jinak nedostupnou krajinářskou malířskou tvorbou P. Dillingera. Řadu výstav P. Dillingera zahajovala v minulých letech paní Blanka Stehlíková, která svým věcným a zasvěceným obsahem projevu přiblížila účastníkům nejen životní příběh autora, ale rovněž jeho rozsáhlou výtvarnou tvorbu. Ilustrační tvorba P. Dillingera umocňuje čtenářský vjem při četbě našich a světových klasiků, např. spisů Jana Nerudy: Povědky malostranské a Pražské obrázky: Trhani, Babičky Boženy Němcové a Cervantesova Dona Quijota.

Rod Dillingerů pochází ze Šumavy z okolí dnešní Javorné (německy Seewiesen). (Trnka, M.: Šumavské kořeny Petra Dillingera. In. Rodopisná revue 1. Jaro 2004, s. 6-9.) List Slovníku tvůrců exlibris napsal Jan Langhammer a vydal SSPE v r. 2004. Soupis exlibris, novoročenek a jiné drobné grafiky P. Dillingera z let 1922 až 1954 (195 exlibris) sestavili dr. I. Berka a dr. S. Vencel a vydal SSPE v r. 1986. Své vzpomínky na P. Dillingera napsala dr. Blanka Stehlíková do své knihy Abeceda lásky.

Ivana KANTŮRKOVÁ,

grafička a ilustrátorka se narodila 17. 1. 1960 v Praze a zemřela 7. 4. 1984 tamtéž. Vystudovala Střední odbornou školu výtvarnou v Praze (1975-1979, prof. J. Hořánek, J. Kaiser, L. J. Kašpar a další). Pokračovala ve studiu na AVU v Praze u prof. L. Čepeláka do své tragické smrti. Již profesori na střední škole ji přivedli k tvorbě exlibris. V letech 1977-1983 vytvořila 59 exlibris s figurálními motivy a v bohaté drobnokresbě leptem, suchou jehlou a částečně také v serigrafii a zinkografii. Za exlibris získala ocenění v Sint-Niklaas (1981) a v Malborku (1984). K započatému, ale nedokončenému grafickému cyklu *Máj píše její matka* v r. 1986: „Koncem roku 1983, bylo to tehdy v říjnu, začala moje dcera Ivana Kantůrková promyšlet ideovou koncepci pro rozsáhlý dvanáctidílný cyklus *Máj*, inspirovaný lyricko-epickou básní K. H. Máchy. Tento

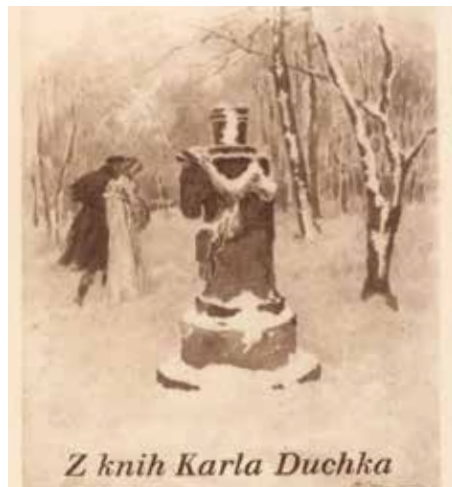
Ivana Kantůrková, C3, 1981

cyklus zamýšlela provést v technice suché jehly a leptu k počtě dvou významných výročí v roce 1986: 150 let od úmrtí K. H. Máchy a 150 let od prvního vydání Máje autorem samým, 23. dubna 1836. Třetím zpěvem básně byla zvláště bohatě inspirována, zde vyzněla celá její láska k naší vlasti a přírodě, které tolik milovala. Hudebnost Máchova verše rozezvučela celé její nitro a těšila se, že jemností suché jehly zachytí na destičce básníkův zpěv, který nechá vyznít ve svém grafickém cyklu důstojného formátu, který rozešle svým nejlepším přátelům, sběratelům exlibris v naší zemi i v zahraničí, jako poselství lásky mezi lidmi a k počtě K. H. Máchy.“

List Slovníku tvůrců exlibris napsal Ivo Prokop a vydal SSPE v r. 1998. Soupis exlibris I. Kantůrkové z let 1977 až 1983 sepsal J. Soukup a vydal SSPE v r. 1985.

Adolf KAŠPAR,

malíř, grafik a ilustrátor se narodil 27. 12. 1877 v Bludově a zemřel 29. 6. 1934 v Železné Rudě. Absolvoval AVU v Praze

Adolf Kašpar, neotypie, 1923

(prof. M. Pirner). Byl členem SČUG Hollar. Ilustroval základní díla české literatury: spisy B. Němcové (Babička, Pan učitel, Pohorská vesnice), K. V. Raise (Horské kořeny, Kalibův zločin, Pantáta Bezoušek, Západ, Zapadlí vlastenci), A. Jiráska (F. L. Věk, Filosofovská historie, Na dvoře vévodském, Temno, U nás), Z. Wintra (Mistr Kampanus) a mnohé další. Pro ilustrace používal perokresbu a akvarel. Zcela výjimečně ilustroval dvěma lepty Balladu z rokoka A. Jiráska (vydal J. Otto, Praha 1926). Podle seznamu č. 6, autorů P. Vodehnala a B. Beneše Buchlovana vytvořil A. Kašpar pouze 11 exlibris, většinou jako reprodukce kreseb a pouze tři leptem; seznam obsahuje rovněž další příležitostnou grafiku.

Osudným se mu stal výlet ze Železné Rudy k Čertovu jezeru, když po cestě zemřel; na místě úmrtí je pomníček.

Bohuslav KNOBLOCH,

malíř, grafik, tiskař a restaurátor se narodil 16. 1. 1924 v Bratislavě a zemřel 5. 5. 1998 v Praze. Absolvoval AVU v Praze (prof. V. Silovský). Byl člen SČUG Hollar, SVU Mánes a čestným členem SSPE. Od 1943 tvořil exlibris a novoročenky (celkem kolem 300) s architektonickými a náboženskými motivy, často v barevném leptu nebo litografii, občas v linořezu nebo dřevorezu. I v grafice zdůrazňoval barvu; sběratelsky zůstaly ne zcela doceněny jak jeho vynikající barevné lepty, tak litografie štětcem. Plzeňská radnice byla zobrazena v souboru pěti litografií B. Knoblocha vydaného V. Opatrnou při příležitosti 17. Mezinárodního exlibristického kongresu v Luganu v r. 1978 (200 výtisků). Velice působivý soubor čtrnácti exlibris Jadran, vytvořený barevnou litografií, doprovodil úvodním

Bohuslav Knobloch, L1/3

slovem Karel Žižkovský. List Slovníku tvůrců exlibris B. Knoblocha napsal Slavomil Vencel a vydal SSPE v r. 1998.

František Xaver NASKE,

malíř, grafik a ilustrátor František Xaver NASKE se narodil 2. 6. 1884 v Praze a zemřel 22. 8. 1959 tamtéž. Studoval na Akademii výtvarných umění v Praze (prof. H. Schwaiger, B. Roubalík). Maloval portréty významných osobností: J. Malypetra, A. Sedláčkové, A. Suchánkové, R. Naskové aj. Z jeho figurální malby jsou nejznámější: Paridův soud (1918) a Dia-

na (1919). Mezi lety 1913-1943 vytvořil přibližně deset exlibris; tvořil rovněž novoročenky. V drobné grafice se jedná o zinkografické reprodukce kreseb, lino-ryty a litografie. Byl ženatý s legendární herečkou Národního divadla v Praze Růženou Naskovou (1884-1960), jejíž starší sestra Helena Malířová (1877-1940) byla

F. X. Naske: Růžena Nasková jako Isota Irská, olej 1920 a litografie exlibris

spisovatelkou. Knižní značky Františka Naského vydal jako soukromý tisk A. Chvála v r. 1947 a v r. 1959. Své vzpomínky uložila Růžena Nasková do knihy Jak šel život s barevnými reprodukcemi obrazů F. Naského.

František PAVELKA,

malíř, grafik a ilustrátor František PAVELKA se narodil 24. 6. 1894 v Nechanicích a zemřel 21. 9. 1948 v Praze. Absolvoval AVU v Praze (prof. J. Preisler, M. Švabinský). Byl středoškolským profesorem.

František Pavelka, C3, 1940

Podle seznamu exlibris č. 97 (SSPE 1946) vytvořil od roku 1918 sedmdesát exlibris, v nichž používal zobrazení ženského aktu v technikách: heliogravura, zinkografie, suchá jehla a lept; autorem soupisu je Pavel Vodehnal. Ve Sborníku pro exlibris a jinou uživatkovou grafiku II. – IV.,

Praha 1925 napsal o grafické tvorbě F. Pavelky nakladatel Alois Dyk: *“Vnitřní náplní jeho tvorby je touha po krásě rytmického pohybu, po nekonečném a nevyčerpatelném kouzlu živého zázraku, jímž je lidské krásné tělo. Akty jeho jsou v jakémsi jemném opojení dostavujícím se v tanci. Jakýsi závan elegie provází ty zjevy, elegie z dávných let, až máchovsky dávných. Někdy zas zní z jeho kreseb snívá píseň selanky. Charakterem snaží se navázat na kresebné umění Josefa Mánesa. Jeho sličná forma, diskretní tón a slovanská měkkost uplatnila by se při tom znamenitě. Pro onu rasovou příchut' ocenila by je cizina velmi brzo; odlišné charakterové vlastnosti poznává cizina vždy lépe a rychleji než my sami”*

Jaroslav VODRÁŽKA,

grafik, ilustrátor, malíř, tvůrce vitráží, pe-

Jaroslav Vodrážka, X3/3, 1964

dagog a spisovateľ Jaroslav VODRÁŽKA se narodil 29. 11. 1894 v Praze a zemřel 9. 5. 1984 tamtéž. Vystudoval Umělecko-průmyslovou školu v Praze (E. Dítě, F. Kysela) a pokračoval na akademii, kde byl žákem M. Švabinského, avšak z existenčních důvodů studium nedokončil. Působil jako profesor výtvarné výchovy ve slovenském Martině (1923-1939). Po válce byl profesorem na Státní grafické škole a později na Střední umělecko-průmyslové škole v Praze. Byl členem Umělecké besedy, členem SČUG Hollar a čestným členem SSPE. Tvořil exlibris a příležitostnou grafiku takřka ve všech grafických technikách, zejména v dřevorytu, leptu, litografii a linorytu; značná část exlibris byla reprodukována z kre-

seb. Jeho práce se vyznačují realističtější kresbou a kompozičně začleněným písmem v kresbě. Soupis jeho exlibris (SSPE, č. 105) z roku 1948, který sestavil Pavel Vodehnal, obsahuje 440 exlibris na jméno a 10 univerzálních. V tvorbě exlibris však J. Vodrážka dále intenzivně pokračoval, a my mu dlužíme konečný soupis exlibris v edici Uzavřené dílo a rovněž katalogový list Slovníku tvůrců exlibris. Vlídňěji se k němu zachoval K. Rödel, který vydal v edici Exlibristen jako č. 73 a 186 soupisy exlibris J. Vodrážky s mnoha ilustracemi. Náměty pro exlibris čerpal J. Vodrážka často z české historie, zobrazoval českou a slovenskou krajinu, využíval biblické motivy a symboly knižní kultury.

V HLOHOVCI OCEŇOVALI VÍŤAZOV

Vinohradnícke mesto Hlohovec, ležiace v kotline pod Považským Inovcom na rieke Váh, sa stalo opäť centrom detského exlibrisu. Začiatkom októbra 2013 boli vyhlásení víťazi 14. ročníka medzinárodnej výtvarnej súťaže v tvorbe knižnej značky pre deti od 6 do 15 rokov – EX LIBRIS HLOHOVEC. Bol to skvelý ročník, ktorého sa zúčastnilo 2.149 mladých autorov zo 16 krajín sveta a títo do súťaže poslali spolu 2.529 originálnych exlibrisov, alebo návrhov. Laureátov súťaže čaká po príchode slávnostné prijatie primátorom mesta v reprezentačných priestoroch, všetci sa navzájom predstavujú a nasleduje spoločná aktivita, ktorú organizátori pripravujú tak, aby sa čím menej rozprávalo, ale o to viac pracovalo. Ak prídu deti z deviatich krajín a hovoria deviatimi rôznymi jazykmi, je to prirodzená voľba. Témou tohto ročníka boli KVETY a preto deti spoločne vyrábali rôznofa-

rebné kvety z papiera. Zhotovili ich dva plné koše a na druhý deň ich na výstave najlepších prác rozdávali hosťom. Piatkové dopoludnie patrí vždy tvorivej dielni, ktorú vedie predseda poroty, autor týchto riadkov a zúčastnilo sa jej skoro 60 detí. Ak prirátame pedagógov, alebo rodičov, hlasivky v takejto atmosfére dostanú zabráť. Každý účastník tvorivej dielne dostane predtlačенú maticu na linoleu, súpravu rydiel a po teoretickej časti sa púšťame do spoločnej práce. V tomto roku sme nachystali prevkapanie, na maticu bol iba základný motív a deti museli samostatne vyriešiť pozadie. Presvedčili sme sa, že do Hlohovca prišli skutočne najlepší z najlepších, lebo zadanie vyriešili excelentne. Následné tlačenie ich prác na grafickom lise prinieslo mnoho radosti, nadšené výkriky i prevkapanie nad finálnym výsledkom. Mladé talenty si odnášajú skvelé zážitky,

vlastnoručne si vyryjú i vytlačia exlibris a pedagógov najviac zaujíma, kde je k dispozícii dobrá farba, kvalitné linoleum a pýtajú sa na ceny nástrojov, s ktorými pracujeme.

Odpoľudnia sa vždy zaplní Dom kultú-

ry, celý ročník slávnostne vyhodnotíme a odovzdáme ocenenia víťazom štyroch kategórií. Ceny prídu odovzdať osobne podporovatelia súťaže, významné osobnosti kultúrneho a politického života a v tomto ročníku bola udelená aj cena SSPE, ktorú získala talentovaná 12-ročná Dagmar Gembická zo Základnej umeleckej školy v Levoči. Treba spomenúť aj gesto pána predsedu spolku Karla Urbana, ktorý usporiadateľom venoval vyše tridsať knižných značiek. Tieto exlibrisy obohatili vecné ceny a dúfame, že prebudili v deťoch aj záujem o zberateľstvo. Iba jedno víťazstvo v hlavných kategóriách zostalo na Slovensku, ostatné tri putovali do Maďarska, Srbska a laureátkou prestížnej kategórie Základných umeleckých škôl pre deti od 12 do 15 rokov sa stala Bohdana Součková z českého Milevska.

Po odovzdaní cien prichádza chvíľa, keď je otvorená výstava približne 400 najlepších prác z aktuálneho ročníka. Na vernisáži tak majú všetci príležitosť porovná-

vať svoje práce s ostatnými a čerpať nové podnety i skúsenosti. Naučiť sa mohli o to viac, lebo vo vedľajšej sále predstavil svoje grafiky a knižné značky významný slovenský výtvarník Igor Piačka, ktorý bol deťom a ich pedagógom osobne k dispozícii a ochotne sa podelil o svoje poznatky, pocity a vedomosti. Prostredníctvom výstavy, ktorá je putovná, sa dostanú najlepšie do sveta a pre mnohých je to odrazový mostík do ich budúcej umeleckej kariéry. Bodkou za súťažou je tradičný zájazd do Bratislavy na Bienále ilustrácií,

kde sa mladé talenty a ich pedagógovia zoznámili s prácami špičkových výtvarníkov z celého sveta a prezreli si historické centrum slovenskej metropoly. Dostali sme do Hlohovca veľa nádherných grafík a opäť sme sa presvedčili, že invencia detí je nevyčerpatel'ná, ak sú správne vedené a motivované. Mali sme možnosť vidieť kvety v mnohých podobách, ako ich zachytili detské oči, veľké a hrdé lupene i nenápadné drobné kvietky. Obdivovali sme príbehy zobrazované na malej ploche exlibrisu i personifikované kvety, ktoré na detských knižných značkách prevzali na seba ľudské vlastnosti. Konečná kytica, ktorú sme z kvetinových exlibrisov poskladali, bola bohatá, hýrila farbami i nápadmi, bola mnohotvárna, pestrá a vzrušujúca svojou kvalitou. Už dnes sa tešíme na práce v nasledujúcom ročníku súťaže, ktorého téma bude oficiálne vyhlásená na začiatku školského roka 1.septembra 2014. Bude sa volať – VODNÝ SVET.

Mgr. Vítazoslav CHRENKO

DVD PLNÉ EXLIBRIS

Ve Staré Boudě Prokop Vetešník Škopek a Zatloukal, že Musil na Malou Procházku. Sklenář si Vysloužil Rubáš a Vyčítal Šafářovi, že je Veselý Kašpar. Šereda Šváb Vybíhal z Boudy, až Skácel Pračku. Žáček Janeček si Stejskal na Chatrné Rady. Tábořský Silák Navrátil Slámu do Stodoly a Ponížil Opatrného Sedláčka. Výborný Tesař Zatloukal Souček a Opravil Horský Kříž. Krejčí Dostál Horký Červený Šálek a Michal a Foukal a taky Obrátil Obrovskou Koblihu.

Vladimír Šavel, jun., L1/4, 2009

Dočetli jste až sem a stále nevíte co je to za text? Napadla mne tato hříčka – sestavil jsem věty ze jmen v rejstříku majitelů a autorů exlibris, který jsem dostal na DVD od kolegy sběratele pana Vladimíra Pospíšila z Valašského Meziříčí. Ten sestavil úctyhodné dílo: Exlibris – soupisy – rejstříky – náhledy. Velkou práci musel vykonat pan Pospíšil: projít soupisy autorů, projít dříve vydávané přírůstkové soupisy, zapsat vše do souborů a získat scany. Samotný rejstřík je napsán v programu Excel, takže se v něm dá dobře vyhledávat a třídit. Každá položka obsahuje jméno a příjmení autora, rok vytvoření, iniciály, případně jméno a příjmení, objednavatele, popis námě-

tu, grafickou techniku a velikost exlibris. Pochopitelně, rejstřík nemůže být úplný. Na DVD je zatím 46531 položek exlibris s popisem a zčásti i se scany.

K čemu lze tento soubor použít?

1. Pro seznámení s autory, jejichž práce už můžeme vidět jen zřídkka a poznat jejich rukopis (pokud je k dispozici scan).
2. Pro určení autora podle jména nebo iniciál majitele (pokud je v tomto souboru).
3. Zapojit se do doplňování tohoto souboru.

Máte zájem o exlibris, máte čas a máte přístup k materiálům, které by mohly soubor doplnit nebo opravit možné chyby? Můžete se zapojit do vytváření obrazu historie českého exlibris.

Jak to udělat? Spojte se s autorem DVD panem Vladimírem Pospíšilem (vfpospisil@volny.cz), domluvte se s ním, získejte od něho DVD a můžete začít!

Zdeněk Řehák

Vladimír POSPÍŠIL se narodil 2. dubna 1939 v Brně. Žije ve Valašském Meziříčí. Členem SSPE se stal v r. 1987. Na své jméno vlastní přibližně 30 exlibris a námětově se věnuje českým a moravským hradům a zámkům. Sestavuje soupisy exlibris a převedl společně se Stanislavem Šeredou do elektronické podoby starší soupisy vydané SSPE, které doplnil dodatky na základě dalších údajů z české exlibristické literatury. Spolupracuje s Knihovnou Národního muzea a s autory nově vydávaných soupisů exlibris. Přejeme panu Vladimíru Pospíšilovi radost ze záslužné práce pro české exlibris, zdraví a spokojenost.

Výbor SSPE

HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY V ROCE 2013 A ROZPOČET NA ROK 2014

Příjmové položky	Skutečnost 2013 v tisících Kč	Rozpočet 2014 v tisících Kč
Členské příspěvky	243,5	230,0
Dobrovolné příspěvky na tisk. fond	3,7	4,0
Inzerce	0,5	1,0
Podíl z prezenčních aukcí	14,0	12,0
Podíl z internetových aukcí	34,9	35,0
Prodej spolkových publikací a grafik	170,4	170,0
Aktivní úroky	1,0	1,0
Sjezd	177,1	160,0
Ostatní	3,9	20,0
Celkem příjmy	649,0	633,0

Výdajové položky		
Časopis Knižní značka a přílohy*	103,7	116,0
Soupisы exlibris a novoročenek	0	10,0
Grafické listy, soubory a publikace	137,3	170,0
Sborník pro exlibris*	80,0	90,0
Výstavy	5,3	5,0
Nájemné	18,5	20,0
Režijní náklady na činnost spolku	16,3	40,0
Bankovní poplatky	7,8	8,0
Archiv	12,8	15,0
Sjezd	170,5	160,0
Účetní evidence	12,0	12,0
Finanční podpory ze strany SSPE	6,0	10,0
Ostatní	0,9	1,0
Celkem vydání	571,1	657,0
Hospodářský výsledek	77,9	-24,0

*částka včetně poštovného

Rozpočet pro rok 2014 je navržen jako ztrátový. Základy příjmů tvoří členské příspěvky a příjmy z aukcí. Rozpočet sjezdu v Chrudimi se předpokládá vyrovnaný.

Stav finančního jmění v tisících Kč	k 1. 1. 2013	k 31. 12. 2013
Pokladní hotovost	11,1	5,3
Pokladní hotovost EUR (v Kč)	1,0	0,8
Běžný účet	155,9	205,7
Spořicí účet	204,1	204,8
EUR účet (v Kč)	28,2	62,0
Celkem	478,6	478,6
Přírůstek za rok 2013		77,9

USNESENÍ VALNÉ HROMADY SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS, KONANÉ DNE 8. BŘEZNA 2014 V HOTELU POPULUS

Valná hromada Spolku sběratelů a přátel exlibris se konala za přítomnosti 135 členů a asi 10 hostů. Valnou hromadu svolal výbor pozvánkou, kterou obdrželi všichni členové počátkem ledna 2014 společně se čtvrtým číslem spolkového časopisu. Jednání řídil předseda SSPE Karel Urban.

Po přednesení zpráv jednatele, pokladníka a revizní komise a po diskusi ke zprávám přijali přítomní členové následující usnesení:

1. Valná hromada schvaluje hospodaření spolku v roce 2013 s příjmy 649 tisíc Kč a výdaji 571,1 tisíc Kč, tedy s přebytkem 77,9 tisíc Kč, tak jak je ověřila revizní komise SSPE.
2. Valná hromada vyslovuje souhlas s činností výboru a uděluje výboru absolutorium.
3. Valná hromada zvolila pro jednoleté období za odstupujícího pokladníka Ing. Jiřího MALÉHO pana Jaroslava LAFATU.
4. Valná hromada schvaluje rozpočet spolku na rok 2014 s příjmy 633 tisíc Kč a výdaji 657 tisíc Kč, tedy se ztrátou 24 tisíc Kč.
5. Valná hromada souhlasí, aby v příštím roce nebyly zvyšovány členské příspěvky, tj. zůstanou takto: čeští členové 600 Kč do věku 79 let, slovenští členové 700 Kč (28 euro) a ostatní cizinci 1000 Kč (40 euro). Čeští členové, kteří v roce 2015 dosáhnou věku 80 let a starší, platí udržovací členský příspěvek 50 Kč.
6. Valná hromada souhlasí, aby výbor uspořádal sjezd ve dnech 3. – 5. října 2014 v Chrudimi podle předběžného programu v pozvánce a ukládá výboru, aby uspořádal následující sjezd v r. 2015 v místě, které sám dodatečně určí.
7. Valná hromada souhlasí, aby výbor podal návrh na valné hromadě FISAE v Tarraгонě 26. 4. 2014 na uspořádání sjezdu FISAE v roce 2018 v Praze.
8. Valná hromada souhlasí s navrženým programem činnosti výboru pro rok 2014.
9. Valná hromada bere na vědomí, že Spolek sběratelů a přátel exlibris byl zapsán dne 1. ledna 2014 ve spolkovém rejstříku, vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 237, identifikační číslo 004 43 522 a ukládá výboru upravit stanovy spolku v tomto smyslu.
10. Valná hromada výboru ukládá, aby využil ve své činnosti náměty, které byly předneseny v diskusi, a aby respektoval připomínky revizní komise uvedené v revizní zprávě.

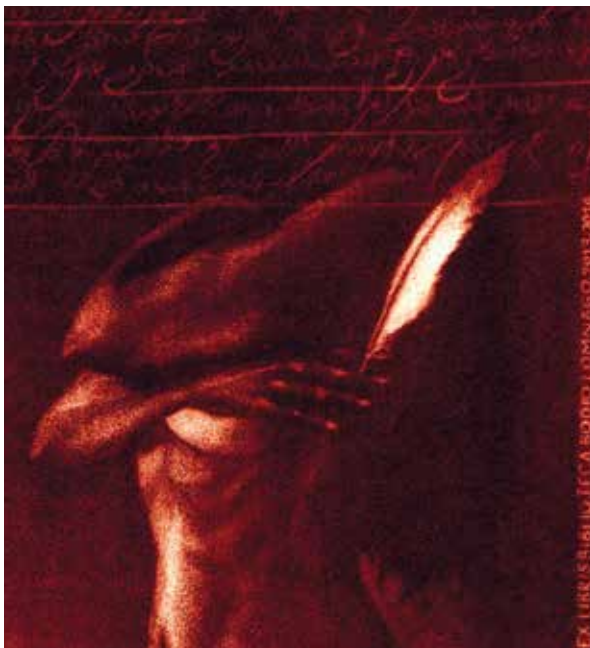
RNDr. Olga Kalabusová, předseda návrhové a volební komise
Karel Urban, předseda SSPE

SETKÁNÍ V BODIO LOMNAGO V ITÁLII

Společnost Associazione Italiana Ex libris při příležitosti desátého výročí své spolupráce s obcí Bodio Lomnago a sedmé zdejší mezinárodní soutěže uspořádala ve dnech 11. – 13. dubna 2014 sběratelské setkání. Bodio Lomnago je městečko v nejbohatší lombardské provincii Varese asi 50 km severně od Milána, které jen s obtížemi najdete na mapě. Vévodí mu rozlehlá středověká stavba s věží a s honosným názvem Villa Bossi, která ukrývá muzeum (převážně) hudebních nástrojů a velkou dílnu, kde historické nástroje, zejména různé druhy klavírů, opravují a vyrábí jejich repliky. V suterénu je malý koncertní sál a vše je zasazeno v rozlehlé pěstěné zahradě s malým plaveckým bazénem s výhledem na jižní předhůří italských Alp.

Proč tak obsáhlý úvod a popis? To proto, že navodí představu neobyčejného prostředí, v němž se setkání konalo. Připočtete-li milého a pozorného organizátora Marca Franzettiho, dobře zvolený program, skvělé italské stravování a příjemné jarní počasí, uvěříte mému dojmu, že to bylo snad nejlepší exlibristické setkání z více než třiceti, kterých jsem se po světě dosud zúčastnil. Do Bodia Lomnaga přijelo asi 150 sběratelů, mezi nimiž samozřejmě převažovali domácí Italové; velká skupina přijela z Belgie, od nás tam bylo devět členů SSPE. Nezanedbatelnou součástí setkání bylo opulentní stravování formou „all

inclusive“ zahrnuté ve sjezdovém poplatku spolu s dopravou, účastí na vernisáži výstavy oceněných prací z předchozích ročníků soutěže ve městě Varese a ná-

Jan Černoš, C7, 2013

vštěvy soukromého zámku rodiny Visconti v Somma Lombardo.

K řečenému je důležité dodat, že vítězem v kategorii mladých umělců 7. ročníku soutěže s námětem Poezie, hudba srdce se stal Jan Černoš z Hradce Králové svojí mezzotintou Sonet. V kategorii italských umělců byl oceněn Nino Baudino z Janova, v kategorii neitalských grafiků Japonec Nishio Shota. Soutěže se zúčastnilo 371 umělců ze 48 zemí. Kvalitně vytištěný katalog o 124 stranách pro všechny účastníky byl samozřejmostí.

M. Humplík

XXXV. KONGRES FISAE V TARRAGONĚ

Letošní již XXXV. kongres FISAE se konal ve dnech 22. – 28. dubna 2014 ve španělské Tarragoně v Katalánsku. Na kongresu jsem byl pouze jediný den, a to ne jako účastník, ale jako delegát našeho spolku, abych jej z pověření výboru zastupoval na jednání představitelů členských organizací a tlumočil naše pozvání na XXXVII. kongres, který uspořádáme v roce 2018 v České republice. Tato informace o kongresu nebude tedy kompletní; řadu věcí, zejména výstavy, jsem neviděl a nedostal jsem kongresové materiály určené pouze účastníkům.

Nejprve několik osobních poznámek: termín kongresu stanovili pořadatelé na konec dubna proto, že na 23. duben připadá svátek sv. Jiří, patrona Katalánska, a nebrali ohled na to, že bude kon-

gres vklíněn mezi dva tradiční a velmi navštěvované sjezdy: v Itálii (Bodio Lomagno, 11. - 13. 4.) a v Německu (Haltern, 30. 4. - 2. 5.). To v kombinaci s obtížnou dostupností Tarragony způsobilo, že se kongresu zúčastnilo jen velmi málo sběratelů z Německa, Nizozemska, Belgie, Itálie a Švýcarska (z České republiky jsem tam byl jediný). Ani lokalita nebyla bez komplikací – místem konání byl pohodlný, dobře vybavený a před sezónou poloprázdný hotelový resort Salou, asi 20 kilometrů od Tarragony (asi 120 km jižně od Barcelony a v bezprostřední blízkosti jedné z největších španělských rafinerií ropy). Nebyla zde možnost jiného ubytování ani stravování, než v kongresovém čtyřhvězdičkovém hotelu. Velkou část kongresového dne vyplňovaly dlouhé přesuny na zájezdy a výstavy v Tarragoně a v Barceloně.

Podle zprávy přednesené na shromáždění delegátů bylo na kongresu registrováno 214 osob z 23 zemí. Hlavní kongresovou výstavu z tvorby exlibris od posledního kongresu obeslalo 365 umělců ze 42 zemí 1153 pracemi. Konala se v Přístavním muzeu v Tarragoně a bylo na ní vystaveno pouze 108 prací. Významná a jistě i zajímavá byla výstava katalánského exlibris v knihovně v Barceloně. Ke všem výstavám byly vydány obsáhlé publikace. Jediná, kterou se mi podařilo získat, nese název Ex-libris i ex-libristes, má 350 stran a je celá v katalánštině s kratičkými anglickými resumé.

Na jednání delegátů kromě obvyklých zpráv současného prezidenta FISAE Mariana Casas Hierra a generálního sekretáře W. Butlera byly v podstatě jen tři body: potvrzení předchozí volby místa příštího

kongresu, kterým bude v roce 2016 ruská Vologda, volba Sergěje Ptuchina prezidentem FISAE na příští dva roky a akla- mačním hlasováním a potleskem bylo přijato pozvání našeho spolku na XXXVII. kongres v České republice, které jsem spolu s jednoduchým letákem delegá- tům tlumočil. Posledním bodem, ke kte- rému se vyjadřovali účastníci a delegáti i mimo jednání (v zápisu se objevuje jen okrajově), byla kritika nečinnosti vedení FISAE a zejména špatná funkce webo- vé stránky FISAE. Delegace moskevské společnosti ještě informovala o druhém ročníku mezinárodní studentské soutěže připravované na rok 2015.

Vologda je historické město s třemi sty tisíci obyvateli, leží asi 350 km severně od Moskvy, má dlouhou tradici exlib- ristickeho centra a žije bohatým kul-

turním a výtvarným životem. Kongres se zde bude konat 22. - 27. srpna 2016 a program a další nezbytné informace již pořadatelé zveřejnili na webových strán- kách FISAE a v krátké době je najdete v překladu i na naší spolkové webové stránce.

K celkovému hodnocení kongresu mě kratičká účast neopravňuje, uvědomuji si však, jistě i s ohledem na naše přípra- vy kongresu v roce 2018, význam zásad- ních rozhodnutí (místo, termín, výstavy, publikace) i detailů organizačního zajiš- tění, což zásadně ovlivní jak účast (s eko- nomickými dopady), tak spokojenost účastníků (v dobrém jménu organizáto- rů). Důležité jsou proto včasné informa- ce o stavu přípravy.

M. Humplík

PUBLIKACE

Ročenka DEG pro rok 2014

Ročenka německé společnosti se i letos drží svým vzhledem a obsahem ustále- ného vzoru. Publikuje 11 článků. Vedle textu paní dr. Claudie Karolyi z Rakouské národní knihovny (o estetické umělecké problematice současné drobné osobní grafiky), pak práce dalších deseti ně- meckých a rakouských autorů, z nichž podstatná část se zabývá tematickým sbíráním. Článek Erharda Beitze před- stavuje současného německého grafika Norberta Salzwedela (*1950), pocházejí- cího z bývalé NDR. Text Horsta Sparkeho se zabývá osudem židovského sběratele Leo Lippmanna (1881-1943) z Hambur- ku. Pozoruhodný je obsáhlý monografic- ký článek Wolfganga Hönleho o výtvar- nici Agathe Dopscheg-Schwabenau

(1857-1950), málo známé umělkyni, rodem pocházející z českých zemí, který je podrobně dokumentován, opatřen poznámkami a obrazovým katalogem 42 exlibris.

DEG Jahrbuch 2014 – Exlibriskunst und Grafik, vydala Deutsche Exlibris-Gesellschaft e. V., duben 2014, 152 stran, formát A4, náklad 450 výtisků, barevný tisk, exempláře určené členům DEG jsou číslovány a obsahují 20 originálních příloh, redakce Dr. Henry Tauber. ISBN 978-3-9255300-61-5. M. Humplík

Ohlédnutí

Vyznání sběratelů exlibris, kteří vystavovali na sjezdu exlibris v Hradci Králové v roce 2010. Edice Kruh. Hradec Králové 2014.

Útlou knížku o 32 stranách ve formátu A5, která obsahuje medailony a osobní vyznání 48 minulých i současných sběratelů exlibris z východních Čech, připravila k vydání Marie Rumlarová. Vytiskla tiskárna AG TYP v Kostelci nad Orlicí v počtu 100 výtisků. Grafickou přílohu, linoryt, vytvořil Lubomír Netušil. Setkáme se zde s našimi dobře známými přáteli - sběrateli a výtvarníky a připomeneme si majitele mnoha lístků, které máme ve svých sbírkách. Je to knížka plná práce vykonané pro „slávu“ exlibris, obětavosti sběratelů a pilné činnosti výtvarníků.

Publikaci můžete získat od přátel z Hradce Králové nebo ji objednat u pana Karla Fojta: e-mail: karel.fojt@seznam.cz, tel.: 606 257 516. Cena pro členy SSPE je 30 Kč + poštovné. Lgh

BULLETIN březen 2014.

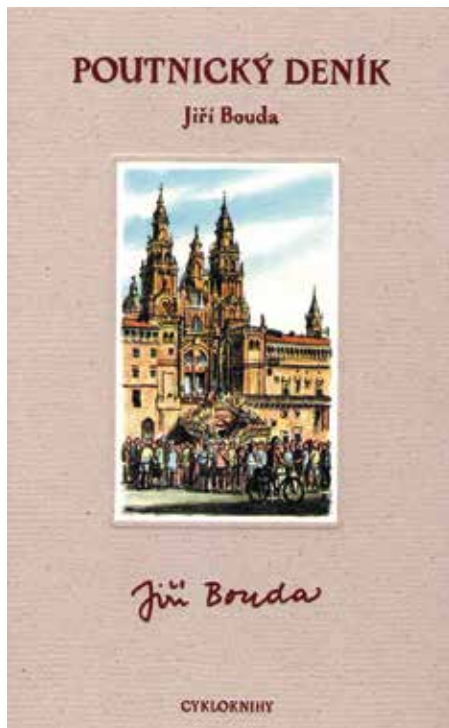
Klub přátel Hollaru

Brožura o 36 stranách, jejíž grafickou úpravu provedl Pavel Sivko, přináší me-

dailony zemřelých grafiků: Vojtěcha Preissiga (1873-1944), Karla Vika (1883-1964), Jaroslava Vodrážky (1894-1984), Cyrila Boudy (1901-1984), Jiřího Rathouského (1924-2003), Ladislava Čepe láka (1924-2000), Jaroslava Sůry (1929-2011), Emilie Tomanové (1933-1994), Karla Tomana (1931-2000) a Hany Urbanové (1934-2013). Z početné řady letošních jubilentů Hollaru jsou věnovány články Jiřímu Boudovi (*1934), Evě Sandlerové (*1939), Karlu Zemanovi (*1949) a Ivo Křenovi (*1964). Dovídáme se zde, že cenu návštěvníků na XIX. Festivalu komorní grafiky získala Hana Šuranská (*1982). Lgh

Cestovatelská kniha Jiřího Boudy

Akademický malíř Jiří Bouda si své letošní jubileum náležitě užívá. Dokumentuje

to nejen řada výstav (dvě v prestižních síních v hlavním městě), ale i právě vydané deníky z jeho již pověstných cyklistických výprav. Jiří Bouda si tento zájem a popularitu (nejen sběratelů a exlibristů) právem zaslouží. V Poutnickém deníku zveřejňuje své deníky z cest do Santiaga de Compostela v roce 2003, zpáteční cestu z Lisabonu do Prahy v roce 2006 a nedokončenou cestu do Paříže v roce 2009; vše doprovází velikou hrstí svých deníkových kreseb a drobných dokumentů, razítek, potvrzení, vizitek apod. Deníky jsou psány krásnou kultivovanou hovorovou češtinou a vytištěny s grafickou úpravou autora. Prostě knížka, která vás potěší a připomene vám každé předchozí setkání s autorem. Kniha je od konce května v prodeji za 499 Kč, prodává ji i galerie Hollar a na sjezdu v Chrudimi ji budeme prodávat za 350 Kč, tedy se sle-

vou asi 30%.

Jiří Bouda: Poutnický deník. Vydalo nakladatelství Cykloknihy s.r.o. v květnu 2014, text i ilustrace J. Bouda, 288 stran, barevný tisk. ISBN 978-80-87193-29-7.

M. Humplík

Heinz Decker: Deutsche Exlibriskunst vom Jugendstil bis heute

Výroční dar členům DEG obsahuje zasvěcený článek autora publikace H. Deckera o významných německých autorech exlibris s časovým členěním do kapitol: 1. Od přelomu století do konce 1. světové války, 2. Výmarská republika (1919-1933), 3. Třetí říše (1933-1945), 4. 1945-1990 a 5. Posledních dvacet let. V rejstříku je uvedeno celkem 77 tvůrců exlibris a v textu je 76 barevných reprodukcí exlibris. Publikace velikosti A4 má 48 stran a obálku. Lgh

ČASOPISY

■ **BOEKMERK tijdschrift voor ex-libris kunst. Nummer 43/2014**

V úvodu nás vítá ruka s věčkem Oldřicha Kulhánka pro Ivana Jamricha. Dalším dílem pokračuje představování starších tvůrců exlibris: tentokrát prvním dílem o šestici výtvarníků z Velké Británie; jsou zde nádherná exlibris, která potěší každého sběratele staromilského ražení. Druhým dílem pokračuje také článek věnovaný vlámskému lékaři Andreasu Vesaliusovi (1514-1564) autorovi dokonale provedeného díla o anatomii lidského těla (De humani corporis fabrica libri septem, 1543). Jeho dokonalost inspiruje dodnes tvůrce exlibris. Dokládají to ukázky z dílny Martina R. Baeyense a Jorise Mommerna. Následují „vlepená exlibris“ reprodukováná s deskami knih a úžasná přehlídka exlibris s námětem Velké války (historických i současných). Ve třech člancích jsou představeni pozoruhodní tvůrci exlibris: Belgičan Enk de Kramer, Američan Henry F. Klein a Belgičanka Mélanie Géray, tato s ukázkami dnes již málo vídaných mezzotint. Toutéž technikou pracuje rovněž Australanka Cleo Wilkinsonová, představená v dalším článku. S ukázkami je upozorněno na nabídku dosud vydaných obrazových soupisů exlibris slovenských výtvarníků na webových stránkách našeho Karla Scherzera (www.ediceexlibris.cz). U exlibris s egyptskými náměty je velká reprodukce Sfingy Herberta Kizy z roku 1996. (O výstavě je v Knižní značce 1/2014, s. 22.) Mezi osmi novými exlibris jsou tři od našich autorů - Milana Bauera, Josefa Dudka a Güntera Hujbera. Ze Slovenska Katarína Smetanová. Jch

■ GRAFIEKWERELD, No. 1. 2014

Nový časopis Grafiekwereld vychází jako čtvrtletník nizozemské společnosti pro exlibris a ostatní drobnou grafiku Exlibriswereld. Je náhradou za předchozí časopis s názvem Exlibriswereld. Časopis, stejně jako předchozí, má vysokou tiskovou úroveň s důrazem na kvalitní zobrazení grafických děl. Prvý článek je věnován grafice Bělorusa Ivana Rusacheka (Ivan Rusaček, Иван Русачек, *1976) a druhý článku grafickému designéru Flipu Ekkersovi a jeho knihám. Vynikajícímu bulharskému grafikovi Hristu Kerinu (Христо Керин, *1966) patří další článek s mnoha reprodukcemi leptů a mezzotint. Pro nás je zajímavý článek o Vojtovi Náprstkovi (1826-1894) s reprodukováným exlibris od Maxe Švabinského z roku 1898, které bylo po smrti V. Náprstka používáno pro knihy v Náprstkově muzeu. Grietje Postma (*1961) vytváří velké barevné dřevoryty s přírodními motivy. Willem Gerard Hofker (1902-1981) je název nové knihy věnované tomuto malíři a grafikovi. Časopis lze vyhledat na webových stránkách <http://www.exlibriswereld.nl/>. Lgh

■ inPRESSIONI, roč. 5, čís. 9, jaro 2014

Tento výborně typograficky vybavený časopis, vydávaný grafickou školou v Janově, (viz Knižní značka 4/2014, s. 123), stále žije! Na začátku je psáno o Luigi Veronesim (1908-1998) a o jeho dřevorytech; s jedním přiloženým původním. Dále je o Slovinci Augustu Černigojovi (1898-1985). Sám své dílo představuje Ital Toni Pecoraro (*1958) - Podstatu některých věcí nelze vyjádřit slovy. Vladimír Zujev (Vladimir Zuev, *1959) je pojednán s připomenutím, že během jeho studia na fakultě krásného umění v Nižním Tagilu na Urale zde působil Jevgenij Bortnikov (*1952). Mimořádně zajímavý je článek o těžkém průmyslu zobrazeném na exlibris s nádhernými ukázkami, jak z dvacátých let minulého století, tak dvěma nejnovějšími! Všechny krásné, vytvořené s dokonalým výtvarným citem a jasným záměrem! SMENS vychází z okouzlení písmenem S a jeho křivkami. Týká se italské skupiny, která podporuje dřevoryteckou tvorbu a snaží se jí bránit proti digitálním postupům, snadno napodobujícím původní techniku. Podle tradice je poslední článek věnovaný představení další exlibristické společnosti. Tentokrát Americké společnosti sběratelů a tvůrců exlibris (American Society of Bookplate Collectors & Designers, ASBC&D), napsaný jejím předsedou Jamesem P. Keenanem (Laredo, Texas). Jch

■ Mitteilungen der Deutschen Exlibris-Gesellschaft č. 1/2014

Článek H. Neumaiera je věnován zobrazování dud na exlibris; nejstarší jsou z 16. století v orámování heraldických exlibris. Z českých autorů jsou zobrazena a pojednána exlibris Jarky Dvořáka Šumavského (1887-1964) se strakonickým dudákem, exlibris Eduarda Švandy (zde můžeme určit podle údaje ze Samkovy sbírky Jihočeské vědecké knihovny, že autorem exlibris je Bedřich Fojtásek (1909-1990)) a exlibris E. Meußgeier od B. Krátkého (1913-2005). Franz von Bayros vytvořil v roce 1912 exlibris pro německou spisovatelku Carry Brachvogel (1864-1942 Terežín); článek je věnován sto padesátému výročí narození spisovatelky. H. Decker napsal článek Shakespearovi blázní v exlibris a popisuje čtyři exlibris s tímto motivem. Anke Polenz vysvětluje a dokládá příklady

různé druhy počítačových exlibris: CRD – Computer Reproduced Design (počítačově reprodukováný návrh) - hotová kresba, malba nebo fotografie je bez jakéhokoliv programu reprodukována; CAD – Computer-Aided Design (počítačově podporovaný návrh) - výchozí kresba, malba nebo fotografie je přepracována digitálním softwarem (např. Corel Draw, PhotoShop) a vytištěna; CGD – Computer Generated Design (počítačově vytvářený návrh) - grafika je vytvářena zcela ve virtuálním prostředí a je srovnatelná s tradičními technikami. FISAE přijala jednotné označení CGD. Jako představitelé digitálních exlibris jsou uvedeni: Martin Baeyens z Belgie a Krzysztof M. Bąk z Polska. ÖEG (Rakouská exlibristická společnost) vydala monografii grafika a rytce Georga Wimmera (1892-1975). Jsou představeni tvůrci exlibris: Nurgül Arikan z Turecka, Karina Kopczynska-Janiszewska z Polska a Jochen Kublik z Německa (jeho pobyt v Číně). Erich Büttner (1889-1936) vytvořil v r. 1917 exlibris pro Alberta Einsteina. Lgh

■ **Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 1/2014**

Výbuch černobylské jaderné elektrárny (26. 4. 1986) připomínají exlibris, která vytvořil Ukrajinec Vasilij Leonenko (*1948). Aladár von Simonffy (1897-1962) byl maďarský spisovatel, badatel a překladatel (jeho exlibris vytvořil Szűcz Pál). Ibrahim Müteferreka (†1745) byl prvním tiskařem v Turecku, když po zajetí přestoupil k islámu; byl rovněž diplomatickým tlumočnickem. Maďarský grafik Szűcz Pál (1906-1969) vytvořil několik desítek exlibris. Margarete Girandi (1888-1964) vlastnila exlibris, které vytvořil rakouský grafik Slavi Soucek (1898-1980). Helene Dörr (1897-1988) byla významná rakouská keramička, malířka a grafička; vytvořila v leptu několik exlibris. Děni v ÖRG před 100 lety (1914), kdy vypukla 1. světová válka, popisuje H. R. Scheffer. Lgh

■ **Exlibris Aboensis, No. 85, 1/2014, Finsko**

Kursy grafiky a tvorby exlibris jsou pořádány v Imatra a v Lahti. Je představena grafička Erzsébet Brittich z Rumunska. Tom of Finland (Touko Laaksonen, 1920-1991) vytvořil v průběhu čtyř desetiletí 3500 ilustrací s homosexuální tematikou (http://en.wikipedia.org/wiki/Tom_of_Finland). Článek paní L. Kantola je věnován německým antikvariátům a další článek k tématu magie na exlibris napsal H. Nevala.

Kari Suomalainen (1920-1999) byl finský karikaturista, který bojoval tužkou a štětcem; tvořil rovněž exlibris. Lgh

■ **KISGRAFIKA, 2014/1**

Výstavu asi 180 exlibris vytvořených na jméno Coco (papoušek) připravil G. Hartman z Lindau. Přibližně 100 exlibris vytvořil grafik Levente Csutak (*1940). Národní knihovna Széchényi v Budapešti představí v tomto roce kolekci exlibris, grafik a plakátů ze sbírky lékaře Aradyho Kálmána (1893-1964). Člen SSPE grafik Arpad Šalomon vystavuje v Debrecínské univerzitě. Maďarský sběratel Jenő Kundermann vystavuje exlibris ze své sbírky v Městském muzeu Ajka. Malíř, grafik a architekt Károly Balajti (*1948) měl výstavu v Galerii Ioan Sima v Žalau v Rumunsku. Antal Arató uspořádal výstavu drobné grafiky s námětem sv. Štěpána ve Stoličném Bělehradu (Székesfehérvár). Byl uveřejněn 2. díl soupisu exlibris Gyulya Köhegyiho (*1933) z let 1993-2013. Lgh

■ **SOUBOR EXLIBRIS
MICHAELA RITTSTEINA**

Dalším pozoruhodným souborem exlibris, který výbor pro členy spolku připravil, je konvolut prací prof. Michaela Rittsteina (nar. 1949), který od roku 2001 vede třetí malířský atelier Akademie výtvarných umění v Praze. Soubor obsahuje šest expresivních listů s námětem tance zvířat, listy jsou provedeny technikou barevné litografie a velmi korespondují s malířským viděním autora. Po souboru prof. Borise Jirků, vydaném v loňském roce, je to další, pro nějž jsme získali pro nás nového, velmi renomovaného umělce. Snažíme se hledat novou tvář českého exlibris, jako protíváhu k často komerční produkci, objevující se na mezinárodních výměnných setkáních. Mohu prozradit, že v tomto směru chceme pokračovat a vedeme další jednání s autorem, jehož rukopis je tentokrát bytostně grafický. Vlastní exlibris M. Rittsteina a B. Jirků budou rovněž v připravovaném XV. souboru Ipse sibi, který bude také prodáván na sjezdu v Chrudimi. Prof. Rittstein vytvořil před mnoha lety pouze dvě exlibris většího formátu a jsem zvědav, jak bude reagovat na případné objednávky – prof. Jirků již několik objednávek obdržel a s chutí je vyřizuje. Soubor Kurzy tance má tradiční formát 210:150 mm, vytiskl jej Martin Bouda a jeho cena je 600 Kč.

Michael Rittstein, L1, 2014

M. Humplík

VÝSTAVY

■ **Galerie HOLLAR** - výstavní plán na druhou polovinu roku 2014

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

25. 6. – 20. 7. 2014	Jaroslav Hořánek
23. 7. – 17. 8. 2014	Nová tvorba členů SČUG Hollar
20. 8. – 14. 9. 2014	Emilie a Karel Tomanovi
17. 9. – 12. 10. 2014	Zdeněk Mézl
15. 10. – 9. 11. 2014	Ivo Křen
12. 11. – 21. 12. 2014	XX. Festival komorní grafiky

■ **Muzeum barokních soch**, Školní náměstí, Chrudim

24. 8 - 5. 10. 2014 Exlibris Zdeňka Mézla

- **Muzeum jižního Plzeňska**, Blovice, Hradiště 1
22. 5. – 31. 8. 2014 Josef Hodek, obrazy, grafické cykly a exlibris.
- **Poštovní muzeum**, Nové Mlýny 2, Praha 1
14. 5. – 14. 9. 2014 Pošta za Velké války – Píšu vám z fronty...
24. 9. – 30. 11. 2014 Zdeněk Mézl – jubilejní výstava
- **Vojenský historický ústav**, U Památníku 2, Praha
24. 6. - 31. 12. 2014 V zákopech 1. světové války (rovněž výtvarná díla)

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze** konaná dne **20. 3. 2014** v hotelu Balkán za řízení jednatelem Ing. M. Humplíkem a při účasti dalších pěti členů výboru. Funkci pokladníka předá Ing. J. Malý dne 8. 4. 2024 po uzávěrce za I. čtvrtletí 2014 panu Jaroslavu Lafatovi. Spolek se zúčastní malou výstavou maďarských exlibris ze sbírky J. Hlinovského veletrhu Svět knihy 15. – 18. května 2014. Ing. Humplík připravuje vydání XVI. souboru Ipse sibi na březen 2015. Ke Sborníku 2014 bude vydán barevný lept P. Sukdoláka, který bude v prodeji na sjezdu v Chrudimi.

■ **Výborová schůze** konaná dne **17. 4. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a při účasti pěti členů výboru a hosta Ing. M. Bayerové. Ing. M. Humplík přednesl nabídku svého syna Ing. Jana Humplíka na uspořádání sjezdu v r. 2015 v Chomutově. Ing. Langhammer pracuje na soupisech exlibris J. Dudka, Z. Seydla, S. Kulhánka a K. Votlučky a prosí členy SSPE o spolupráci. Soupis exlibris J. Lukavského, který zpracoval J. Hlinovský, bude přílohou Knižní značky 2/2014.

■ **Výborová schůze** konaná dne **15. 5. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a při účasti tří členů výboru a hosta Ing. M. Bayerové. Na konci roku 2014 bude zrušena naše poštovní schránka 645 na hlavní poště v Praze a poštu bude možno posílat pouze na adresu Zelenečská 129/34, 198 00 Praha. Po uzávěrce vyúčtování za 1. pololetí bude pokladník rozesílat upomínky těm členům, kteří nezaplatili členské příspěvky, či zaplatili pouze 500 Kč místo stanovených 600 Kč. Soupis exlibris Z. Seydla bude vydán v edici Uzavřené dílo s barevnými ilustracemi. Na sjezdu v Chrudimi budou v prodeji grafické listy P. Sukdoláka a J. Dajče, soubor Ipse sibi XV a soubor exlibris M. Rittsteina.

Výbor SSPE

VÝZVA VÝBORU SSPE

■ Vážení členové SSPE, uhradte, prosíme, členské příspěvky SSPE ve správné výši 600 Kč pro české členy, pokud jste tak dosud neučinili, a nezapomeňte se přihlásit na sjezd SSPE v Chrudimi podle přiložené přihlášky k minulému číslu Knižní značky.

SETKÁNÍ SBĚRATELŮ

■ XI. setkání sběratelů a přátel exlibris se koná 30. srpna 2014 na zámku v Moravské Třebové v koncertním sále základní umělecké školy. Zahájení v 9 hodin dopoledne. Srdečně zvou sběratelé exlibris z Moravské Třebové.

Z KORESPONDENCE

■ *Dobrý a ještě lepší den.*

Děkuji za omlazení v Knižní značce. Kéž by to byla pravda a tak lehce by to fungovalo. S pozdravem Milan Bouda.

Autor článku a redaktor Knižní značky se omlouvá za svoji pitomost. Hledání nového redaktora je skutečně nezbytné.

Z INTERNETU

■ *Milí priatelia, 10. 5. 2014 by sa môj otecko Ivan Panenka dožil osemdesiatky. Nebolo mu ani nám dopriate osláviť s ním toto jubileum, ale určite viem, že sa bude v nebi tešiť ak mu v ten deň pripijeme na jeho pamiatku a zaspomíname na život s ním. Usmejme sa a buďme šťastní, že sme ho poznali a mohli s ním byť v živote. Nech je nápomocný aj spomienkový web - <http://ivanpanenka.webnode.cz>.*

Ak by ste chceli pripojiť vašu spomienku na Ivana Panenku, či text alebo obrázok, napíšte mi. Tiež budem vďačná ak odkaz pošlete ďalej priateľom a známym, ktorí otca poznali.

Srdečne, s láskou Iva Ondráčková, iva.ondrackova@email.cz.

GALERIE HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha

■ Prosím, nově sledujte aktuální dění v galerii rovněž na našich veřejných facebookových stránkách: <https://www.facebook.com/GalerieHollar?fref=ts>.

Těšíme se na příjemné setkávání.

Kateřina Obozněnková, vedoucí galerie, Mobil: 731 107 518, Telefon: 224 235 243
hollar@hollar.cz, <http://www.hollar.cz/>.

ZMĚNY ČLENSTVÍ

■ NOVÍ ČLENOVÉ

10686 Zuzana BEJČKOVÁ, č. p. 244, 398 51 Sepekov

10685 Ing. Pavel CIMALA, č. p. 266, 50363 Nepolisy

10684 JUDr. Alexander KÁROLYI, Pod Závěrkou 3131/5, 150 00 Praha 5.

■ ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST

10074 Jindřich FAKTOR z Prahy; 10640 Vladimír MAIER z Prahy.

**Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Zelenečská 129/34, Hloubětín (Praha 14), 198 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.
IČO: 00443522
Webové stránky: www.sspe.cz**

Číslo účtu/Konto:

87951/0300 v měně CZK, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Číslo účtu/Konto:

IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690, SWIFT/BIC: CEKOCZPP v měně EURO, Československá obchodní
banka a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Předseda: Karel Urban, Na Vyhliďce 291, 252 06 Davle.

E-mail: urbankm@tiscali.cz.

Telefon: 251 566 517, **Mobil:** 728 150 639.

Místopředseda a jednatel: Ing. Milan Humplík, Gagarinova 510/21, 360 20 Karlovy Vary.

E-mail: mi303hu@gmail.com.

Telefon: 353 225 454, **Mobil:** 728 342 132.

Pokladník: Jaroslav Lafata, Drahobejlova 1692/59, 190 00 Praha 9.

E-mail: wcfields@seznam.cz.

Mobil: 603 965 949.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12.

E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

Soupis exlibris Jaroslava Lukavského.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 2/2014

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 550 výtisků.

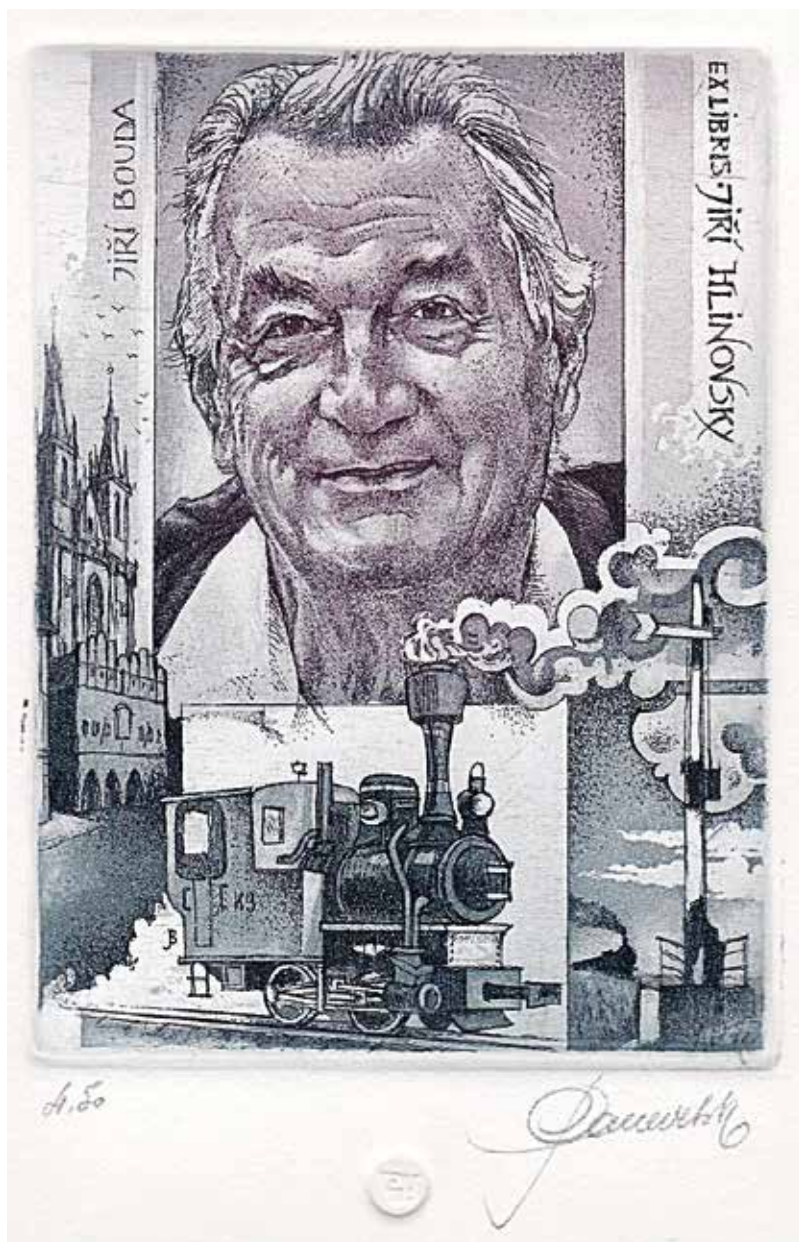
Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.

ISSN 1211-3840.

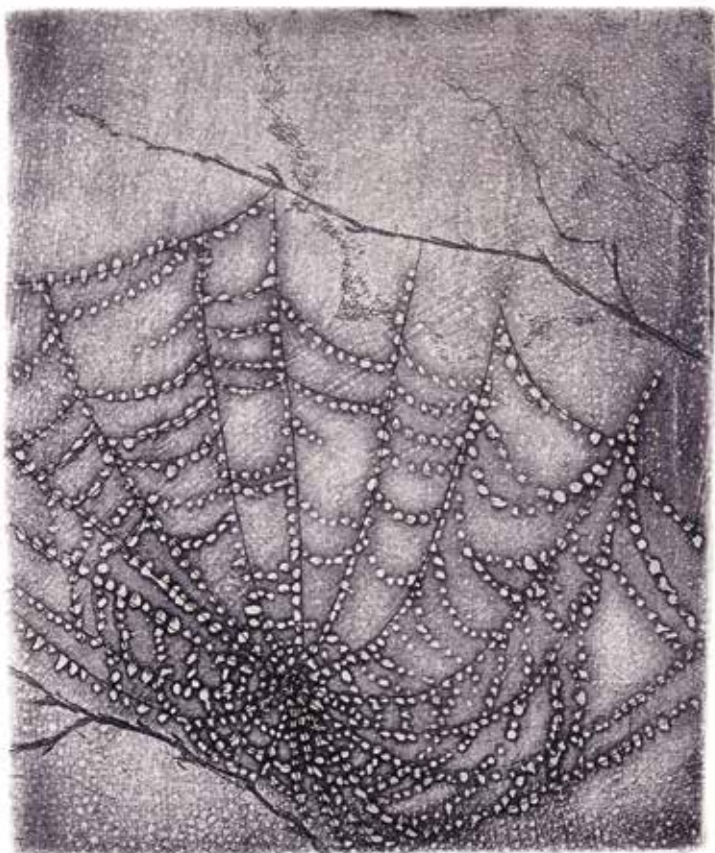
Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 6. 2014.

Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 8. 2014.

Hedwig Pauwels, portrét Jiřího Boudy, C3+C5, 2014

*Hana Storchová, C3+C5, 2014,
prémie pro účastníky valné hromady SSPE 2014,*

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Obrázek na titulní straně: Jiří Bouda,
Písecká brána v Praze, L1, 2014.